

VALAMI KÉSZÜL...

Itt az Egyesült Államok árnyékában, ahol az ember a bandita-, szesz- és vámháboru zajától alig tudja megérezni, hogy nem csalsanak-e a fülel, amikor ismét valami titokzatos morajlást lehet hallani a nagy vízeken felett odaatról, ahol a Nagy Kri-várától a Retyezátig pattanásig feszülnek az idegek — itt a ma-gunk szegényes elhagyatottságában most talán mégsem csa-lódunk, ha úgy érezzük, hogy valami készül. Mert ne higgyük, hogy csak Indiában avagy Kinában történik olyasvalami, amit majd érdemes lesz felfigyelni a történelemtudomány egynéhány lapjára: hanem igenis megmozdult a föld a Duna medencéjében is, még ha még úgy agyonhallgatják a sajnós napjainkban leg-nagyobb részét még mindig cseh befolyás alatt álló külföldi újsá-gok.

A Dunamedencében megmozdult a föld! Nemcsak a Hegy-alja rázkódott meg, mintegy lerázni akarván a huszita bitorló-kat, hanem köröskörül a végeken remegő izgalommal, egyrészt féltékeny bizonytalansággal, de ugyanakkor ugrásra kész elszánt-sággal mozogtak meg a — nemzetségek. Ime a magyarság egyöntetű revíziós megnyilatkozásaitól teljesen függetlenül, a tíz esztendő előtt pifkálásokban, cserepárokban és mókákban bízó szlovákok, ruszinok, szászok, horvátok mintha összebe-széltek volna; magyarbarát szellő fujdogal mindenegyes irány-ból az Alföldre zúzólt Csonkaország felé: "Százszor, ezerszer jobb volt a magyar "elnyomatás" alatt "szervenni" mint a fel-szabadított testvérek" csillagokat is lehozó ígéreteitől megcsömör-lött, de ugyanakkor éhes gyomorral tönkremenni a saját ottho-nukban".

És amikor a horvátok Radics meggyilkolása, valamint a Macsek és társainak hónapokig tartó ártatlan bebörtönzése miatt; a szlovákok Tuka és még vagy háromszázezer felvidéki testvérünk megkínzásai miatt; a ruszinok ósáki jogaik és érvényesülési lehetőségeik eltiprása miatt; a magyar uralom-mal egykor elégedetlen erdélyi szászok iskoláik és intézményeik eltörzése miatt ma már ugyszólván kivétel nélkül visszaki-ván-köznek Magyarországhoz; akkor szinte szemmel láthatóan sok-sorozódik meg a szolgásgára kárthatott magyarok, svábok és zipszerek évszázados barátságára alapított reménye, hogy lesz még egyszer Nagymagyarország és annak minden szög-le-tében szabadság, rend, fejlődés, emberhez méltó élet és még a koldus számára is üdítő szőlő, meleg-lágy buzakenyérrel...

Valami tehát készül, még ha agyonhallgatják is a sajtó koronázatlan fejedelmek, akik Rothermere lordot, a magyar ügy tántoríthatatlan harcosát kivéve, nem Magyarországból, hanem Prágából és a legjobb esetben Bécsből kapják "megbízható" tu-dósításukat mindarról, ami történik a házuk táján. Sőt ha még akad is egy Floyd Gibbons, aki a newyorki rádióállomás leadójába be merete mondani, hogy a kártyavárra épített trónján ki tudja hányadszor helyezkedő Carol állítólag Erdély magyar-lakta területeinek visszaadását ígérte meg — az amerikai és kanadai angol sajtó akkor ismét megfélemez, és pedig szánt szándékos tudatosággal megemlékezik ezuttal a Székelyföldön színylő magyar milliókról.

Miért van ez így, miért inkább minden, csak nem szív-vel-lélekkel magyarbarát az itteni angolnyelvű sajtó? Erre köny-nyű megadni a feleletet. Az amerikai és kanadai újságírók nagy része jól tudja, hogy olvasóközönségük még nem felejt-tette el azt az időt, amikor ők a sajnós nagyszerűen megszerve-zett cseh sajtópropaganda szolgálatában Magyarország felá-rabolását követelték az "önkormányzat, a demokrácia, a sza-badság, egyenlőség és testvériség" nevében. Ők nagyon is jól tudják, hogy teljesen elvesztenék nemcsak hitelüket olvasókö-zönségük előtt, hanem a hírlaptudósító távirati irodáik is bot-tal üthetnék az évek óta szorgalmasan guruló szokolok nyomát — ha a sok esztendő megszámlálhatatlan hazudozásainak kö-

penyegét levette, most egyszerre bevallanák és feltárnák a szin-tista igazságot.

Ezért hallgatták el Carol legujabb — és valószínűleg az-óta már hivatalosan többször meg is cáfolt — ígéretét ugyan-azok, akik annakidején világgá harsogták a Magyarországon "elnyomott" nemzetségek sérelmeit és elsősorban járultak hoz-zá a trianoni szerződések gyászos keresztülviteléhez és a ma-gyarellenés közvélemény kialakulásához. Ezért nem vesznek tudomást száz és száz ezer, mi több, közel négymillió fajtestvé-rünk szenvedéseiről azok, akik hasábotak tudnak szentelni an-nak, ha egyetlen amerikaiusnak a tyukszemére léptek valahol a szintén "felszabadított" Nicaragua-ban, vagy ha Massaryk — szerintük a demokrácia egyik modern apostola — az elrabolt Pöstvényben áztatja a talpnyalást eltérő jenkik előtt való haj-longástól elköszvényesedett térdeit avagy, ha Sándore szerb kí-rály-diktátor egyik csemetéje kiesett a sok titkot takaró konak ablakából, ahonnan valódi ernagore módra annakidején kidob-ták a konkurrens és ennek következtében balkáni módra meg-gyilkolt királyi pár holttesteit.

Szentelhet tehát pletykáknak oldalakat az angolnyelvű sajtó és ugyanakkor elhallgathatja véreink éghangzó jajkiáltá-sait: a jelek azonban arra mutatnak, hogy valami készül és a mi malmunkra hajtja a vizet az idő feltartóztatatlan kereké...

MAGYAR MÉRNÖK TALÁLMÁNYA VÉDI MEG ANGLIÁT

TIHANYI KÁLMÁN SZENZÁCIÓS MUNKÁJA A LONDONI LÉGÜGYI-MINISZTERIUM LABORATORIUMÁBAN — EGYETLEN BETÖRŐ REPÜLŐGÉ SEM MENEKÜLHET A ROBBANÓ HALÁL ELŐL

Világszerte feltűnést keltett, hogy egy lángeszű fiatal ma-gyar mérnöknek sikerült meg-oldani a megoldhatatlant, sike-rült előállítani egy olyan talá-lmányt, amely megsemmisíti a légi háború minden vívmányát mint azt már hónapokkal ezelőtt röviden jelentette a Kanadai Ma-gyar Újság.

Legutóbb az angol légügyi mi-niszterium hónapokig tartó elő-készítő munka után kipróbálta Tihanyi Kálmán magyar mér-nök automatikus légi torpedó-ját. A próba teljes sikerrel járt és Tihanyi Kálmán ezzel új ala-pokra fektette Anglia védel-mét. A találmány lényege egy olyan légi torpedó, amely voltaképpen automatikusan mű-ködő repülőgép s amely ha egy-szer az ellenséges repülőgépre ráirányították, könyörtelenül és semmiféle manőverrel ki nem védhetően száguld a támadó gépek felé és viszi azokat a pusztulásba. A szenális feltaláló ta-lálmányáról a következőket mondotta:

— Tizenöt mérföld távolság-ról jó távcsóval már ki lehet ven-ni a közelgő ellenséget. Az irá-nyító készülékben ebben a pillan-tatban kattán az áramkapcsoló s ugyancsak egyidejűleg feleml-kezik a nevegőbe egy kis repü-lőgép, amelynek a szárnyfelüle-te mindössze két méter és több-száz kilométer sebességgel nyil-egyenesen rohan a támadó re-pülőgép felé. Ez a repülőgép az én légi torpedóm. Követi az üldözött gép minden mozdula-tát, még ha 60 fokra kell is ki-lendülnie irányából és úgy zu-hará súlyos bombarakománya-val, mint a villámcsapás. A tor-pedót pedig semmiféle uton nem lehet kitéríteni utjából.

— A légi torpedó gondolatá-va már 1925-ben foglalkoztam. Tavaly lettem kész terveimmel és Magyarországnak tettem elő-ször ajánlatot, azonban azt a vá-faszt kaptam, hogy ezidőszent nem foglalkozhatnak a dolog-gal. Így hát Angliának tettem ajánlatot, ahová kihívtak, ren-delkezésemre bocsátották a lég-ügyminiszterium laboráriu-

maít és megbízták a modell el-készítésével. Most, hogy a mo-dell elkészült és a bemutató si-lő elkészítéséhez.

Amikor Vilmos császárral reggelizett a kém

Egészen fantasztikus kémtel-jesítményről ír Thomas Coulson — az angol hadügyminisz-terium hírszolgálati osztálya-nak főnöke, most megjelent em-lékiratában. Egy angol tisztről emlékezik meg többek között, aki a világháború alatt nemcsak mint német tiszt szerepelt, ha-nem azt is keresztülvitte, hogy Vilmos császárral együtt regge-lizett és tőle személyesen kap-pott információkat a tengerat-lali háborúra vonatkozólag.

Ez a férfiú, aki az örökké em-lékezetes vállalkozást végrehaj-totta, Reilly kapitány volt. Hall tengernagy által vezetett titkos szolgálatához tartozott és Mr C. álnév alatt szerepelt a titkos ki-mutatásokban. Reilly, aki az admirális legügyesebb kémje volt, több nyelven beszélt és Eu-rópa valamennyi országát ki-tűnően ismerte.

Reilly legvakmerőbb munká-ja regényzerűen hangzik — ír-ja Coulson őrnagy — s páratla-nul áll a kémkedés történeté-ben. A német főhadiszállás a világháború egyik izgalmas nap-ján parancsot kapott, hogy küld-jön egy értelmes tisztet a csá-szárhoz, aki utasításokat kíván adni a flottapolitikára vonatko-zóan. A főhadiszálláson egy e-gészen ismeretlen fiatal tisztet választottak ki erre a misszióra, aki csak néhány hete került a főhadiszállásra, de hamar fel-tűnt bálumatos intelligenciával és vezérkari ismeretével.

A császár személyesen fogad-ta a fiatal tisztet, aki nem volt más, mint Reilly kapitány. A kihallgatás közben annyira meg-tetszett a császárnak a fiatal-ember, hogy — utána meghívta reggelire. Hogy mi módon birt-beférközni Reilly német tisz-ti uniformisban a főhadiszállá-ra és a császár balmazmába, Cou-lson maga sem tudja.

A dolog azonban — fűzi hoz-zá — nem fog meszeszerűen hat-ni, ha leleplezem, hogy Rup-precht bajor trónörökös vezér-karában is hónapokon keresz-

tül szolgált őrnagyi rangban egy angol titkos ügynök. A vi-lágháború után Reilly Oroszor-szágba ment, ahol szintén bá-mulatos munkát végzett, de egy kétségbeesett kalandban halá-lát lelte.

Gyors útemben adósodik el a világ

A Népszövetség legujabban megjelent kiadványa a világ fi-zetési mérlegéről rendkívül ér-dekes összeállításokat tartal-maz. Ezek alapján kimutatható hogy 1928-ban az Egyesült Ál-lamok tiszta tőke kivitele 1,087,000,000 dollárra rugott, ugyan-akkor a brit tőke kivétel csak 725,000,000 dollár értéket kép-viselt.

Kamatok és osztalék címén a világ valamennyi országa között Anglia mutatja fel a legnagyobb évi jövedelmet, amely 1928-ban 1,387,000,000 dollárt tett ki. Ki-derül továbbá, hogy a világ ösz-szes államainak adóssága az ut-tóbbi évek folyamán gyors ú-temben növekedett.

Arról már nem szól a jelentés, hogy hová fog ez vezetni? Ki fog vajon hamarabb összerop-panni: az eladósodott állam, vagy annak eladósodott polgá-ra?

HOL SZÜLETETT KOLUMBUS

A passai Szabad Sajtó írja: A francia Tudományos Akadé-mia egyik kiváló tagja minap ér-dekes előadást tartott Marselles-ben. Előadásában beszámolt ar-ról a hoosszas kutatásáról, melyet Kolumbus Kristóf életéről vég-zett. Kutatásai meggyőzték őt arról, hogy Kolumbus nem Spa-nyolországban, vagy mint állít-ják Olaszországban, hanem Kor-zika sziget Kalvi nevű városká-jában született. E kis szigeten látott napvilágot Amerika felfe-dezője éppen úgy, mint a világ-hírű hadvezér: Napoleon csá-szár.

CSUSZIK A FÖLD

IRTA PÉCZELY JÓZSEF

A Peti gyerek újságotta:

— Csuszik a föld!

Az öreg ember felütötte a fe-jét.

— Mit csinál?

— Csuszik...

— Tán az eszed, hé?

— Nem a! Hanem a föld!

— Meg vagy te hibbanva...

A gyerek azonban nem tágl-tott.

— A tanár ur magyarázta.

Azt mondta: Azért van ilyen me-leg, mert a föld megcsuszott...

Peti, hogy kiúságotta magát, elszaladt.

Az öreg-apa fejében otthagya a nagy szeget, mely percről-percre mélyebben fura-gódott befelé...

Hogy még a föld is... Ez a gye-rék meg...? Hm! Igaz, hogy már a polgárit járja. No, az se volt még abban az időben! Ak-kor még kevesebb tudomány-nyal bérték az emberek. A rek-tor megtanította a betűvetést. Egy kis szám, meg biblia. Most azonban már emeletes iskolá-ban okulás tanárok oktatták a suttyókat minden világi tud-mányokra... Feketének országa árgák országa... Elefánt, A-merika és sok minden egyéb lá-tatok... Ma már a gyerek tul-tesz az apján, nagyapján. Ez ugyan nem szentírás! Azonban

az bizonyos, hogy hetek óta min-denki a példátlan szép időről be-szél s aztán azon töri a fejét, hogy mi lehet ennek az oka? H-szen hol van már a nyár? Hogy valami okának kell lenni, az bi-zonyos, mert ok nélkül nem tör-ténik semmi. Még a káromko-dásnak is megvan a maga oka, pedig az igazán csak a mosdat-lan száju emberek szokása... A tanár ur magyarázta. Csuszik a föld... Hm! Hát ami azt il-letli... Hiszen az egyes ember-lel is megtörténik, hogy elcsu-szik. Példák igazolják. Azon-ban, hogy a hát a föld...? A-mi igaz, az igaz. A föld forog. Ezt már annakidején az öreg rektorok is így tanították az is-kolában. Forog. Idővel idők óta. Furton-furt. Egyarányo-san éjjel, nappal. Hát amig fia-tal valaki, addig bírja magát. Odáse. Egyik nap úgy, mint a másik. Azonban idők jártával, ha előregszik? ... Mert az ta-gadhatatlan, hogy a föld nem mai gyerek! Az öregséggel meg-együtt jár a bizonytalanság. A ember is. Rakja az egyik lábát a másik után. Rakja. Közbe egy kis semmiség a páldimentu-mon... oszt elég föltápáskod-ni utána.

Ha már ezt forgatjuk, ha már így latolgatjuk, akkor lehetsé-ges. Azonban míg az öreg erre a megállapodásra jut, az alatt szin-te tudatlanul odaér a szom-

szédba Darvas Nagy Andrásék-hoz. Nono! Nono! Nem a ház-ba, csak a ház elé, a kis pad-hoz. Hát annyi bizonyos, hogy az a kis pad megfizethetetlen jószág. Okos ember volt, aki oda fabrikálta. Ugy el lehet ott időzni, hogy az csoda. Az em-ber nekiveti a hátát a ház falá-nak s nézelődik. A járókelőket vigyázza. Szót ért velük, gon-dolatokat vált, már azzal, aki-nek nem sietős a dolga. A fő-szökieknél ott vezet el az utja. Még az asszony bevasálta a szövetkezetbe, az ember meg a nagy-kocsmába. Mer van o-lyan is... Busa Sándor, Kal-lantus Mihály... A csorda ott ballag el jövet is, menet is... Ott hajtják el a esürlét. A kon-dás tülköi, a bojtár patogtat az ostarával. No, érti a módját... Hát ez a kis pad szinte fölbe-szühetetlen kincs annak, aki ér-tékeli tudja. No, az öreg Pé-ter gazda tudja. Azért is szeret ott tartózkodni. Nyáron a nap-tűze ellen védik az akácfa lom-bok.

Az öreg András most is ott sütteti magát a nappal. Ami igen célzerű foglalkozás így no-venber végén. Az akácokon még rajt van az ékességük, az-onban a nap tűze átszűremke-dik rajtuk, mert az éjszakai de-rek már megtépdesték valame-lyest. Azonban hát napközben meleg van. Az ájér olyan, mint "töréskor" szokott. Jelenleg o-

lyan kedvre játsza magát az idő hetek óta, hogy a felső rokk-lekivánczik az emberről. A-minthogy Darvas Nagy András is csak amolyan kis ötkében passziózik a padon. Az is kigom-bolva. Hát akárki mit beszél-jen, valami meleg idő ez így no-venber végén. Ilyet csak leg-főlebb ha a mesében talál az ember. Még ott se mindenik-ben.

Péter gazda leül a szomszéd mellé s szép kettősben éregetik a füstöt a díofa-szárakon át a bikanyálas jó meleg levegőbe, ahol azok egész takarosan ille-getik-billegetik magukat. Fodo-rodnak, bodorodnak. Valóságos igazi játékot játszanak.

Azt mondja Péter némi kis-idek kivárasa után Andrásnak: — Tudod-e komám mért van mostanság ilyen meleg?

Azt mondja András, de igen nagy meggyőződéssel: — Azt te se tudod. De senkise!

— Má' hogyne lehetne azt tudni? A tudomány mindent tud!

— Oszt hun lakik az a tudomány?

— Legelsőben is ott, ahol ta-nítják. Az iskolában...

Hát ez már olyan szó, ami-nek játéka van. Az iskola. Ez már tagadhatatlan. Kis iskola, nagy iskola, diák iskola... Hm Azokba mind a tudományokat mérik. Akurát a boltokba a söt,

meg a száfrányt. Nem lehetet-len, hogy itt már kibontották en-nek a késel melegnek is a szá-k-ját s méricskéklik font számrá. Így hát András szomszéd nem ellenkezik tovább. Vastag nya-kát behuzza a vállai közé s ugy-hümmög, amivel azt értelmezi, de igen nyilvánvalóan, hogyha már az iskola mondja, akkor az ellen amugy is híába ágaskodná az egyes ember.

Péter most már kiértelmezi azt is, hogy mit mond hát az iskola, vagyis a Peti gyerek, Jobban mondva a tanár.

— Meg-cuszott a föld, bele-igenyesen a meleg ájérbe!

De már ezt Darvas Nagy And-rás nem vállalja. Ezt nem. Hogy a föld megcsuszott volna Mondja is: — Nem lehet!

Péter kivessi a díofaszárát a szájjából s ugy kérdi: — Méri?

— Azér — mondja András nagy meggyőződéssel, — mer a föld-nek nincs lába!

— No, ez szent igaz. Ez tagad-hatatlan. Lába nincs. Ez való-ság. Ha pedig lába nincs... Azonban hát nin! Hát a meleg?

Mondja is: — Hát akkó mitül van ilyen meleg?

— Bizonyosan attul — mond-a Darvas Nagy András — hogy az idő megbolondult!

— Hát te nem a tanárt gon-dolod?

— Útet leginkább is az idő rántotta magával!

Itt a szó elakad, mint a ká-tyuba a szekér. Se ki, se tova. Ilyen esetben a jó kocsis plhen-tenni szokott. Hát a két öreg cimpora is plhent.

Némi kis elmélkedés után Darvas Nagy András kiértelme-zi magát:

— Mer az idő is éppen úgy kijátszhatja magát, mint az egyes ember. Kedve szottyan s három éccakát egyváltibe ra-gaszat. Hét középen kezd s még vasárnap is járja a kufercset. Hát ükelme is... Azt hiszi, hogy még mindig a kánkula járja.

Péter megejteti a fejét: — Hát ebben a formázatban már igencsak lehetséges a való-színűség láccata!

A nap hírtelen elbujik egy ka-lapnyi felhő mögé, mire az ájér erőre kap. A két ember Szébb-huzza magán a gunyát, miköz-bé Péter azt mondja:

— Ugy célozom, hogy azért már kezd az eszire térni.

András az öreg cimpora vé-leményét kikerekíti karkára: — Visszacsuszik a rendes ko-rékvágásba!

Péter rábiccent:

— Akko mi meg becsusznk a házba! En má mögyök is...

Péter föláll, elkezel az öreg cimborától, akit az ájér egyre-növekedő ereje egyugyanazon-tépen benoszogat a házba.